A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2019. június 18.)

Bulgária 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetéről

(2019/C 297/02)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

(1) Az (EU) 2018/1999 rendelet értelmében minden tagállamnak be kell nyújtania a Bizottsághoz a 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó integrált nemzeti energia- és klímatervének tervezetét az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének és I. mellékletének megfelelően. Az integrált nemzeti energia- és klímatervek első tervezeteit 2018. december 31-ig kellett benyújtani.

(2) Bulgária 2019. január 15-én nyújtotta be nemzeti energia- és klímatervének tervezetét. E terv tervezetének benyújtása képezi az alapját és első lépését a Bizottság és a tagállamok közötti ún. iteratív folyamatnak, amely az integrált nemzeti energia- és klímatervek véglegesítésének és későbbi végrehajtásának előkészítését szolgálja.

(3) Az (EU) 2018/1999 rendelet értelmében a Bizottságnak értékelnie kell az integrált nemzeti energia- és klímatervek tervezetét. A Bizottság átfogó értékelést készített a bolgár nemzeti energia- és klímaterv tervezetéről, az (EU) 2018/1999 rendelet valamennyi releváns szempontjának figyelembevételével. A Bizottság az értékelést [2] ezen ajánlással egy időben közzéteszi. Az alábbi ajánlások az értékelés eredményein alapulnak. A Bizottság ajánlásai különösen a következőkre irányulhatnak: i. a célkitűzések, célok és hozzájárulások által megcélzott szint az energiaunió célkitűzéseinek és különösen a megújuló energia és az energiahatékonyság tekintetében 2030-ra meghatározott uniós célok együttes elérésének szempontjából, valamint a tagállam által a villamosenergia-rendszer-összeköttetés 2030-ra megcélzott szintje; ii. a tagállami és uniós szintű célkitűzésekkel kapcsolatos szakpolitikák és intézkedések, valamint olyan egyéb szakpolitikák és intézkedések, amelyeknek határokon átnyúló jelentősége lehet; iii. bármely további olyan szakpolitikák és intézkedések, amelyeket az integrált nemzeti energia- és klímatervek esetleg előírnak; iv. az integrált nemzeti energia- és klímatervben foglalt meglévő és tervezett szakpolitikáknak és intézkedéseknek az energiaunió egy dimenzióján belüli, valamint a különböző dimenziói közötti kölcsönhatása és ezek összeegyeztethetősége.

(4) Ajánlásai kidolgozása során a Bizottság két szempontot vett figyelembe: egyfelől azt, hogy az összes tagállam számszerűsített tervezett hozzájárulásait összesítve kell látnia ahhoz, hogy értékelni tudja az uniós szintű ambíciókat; másfelől pedig azt, hogy az érintett tagállamoknak megfelelő idő álljon a rendelkezésére ahhoz, hogy kellően figyelembe tudják venni a Bizottság ajánlásait saját nemzeti tervük véglegesítése előtt.

(5) A tagállamok megújuló energiával kapcsolatos céljaira vonatkozó bizottsági ajánlások az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében meghatározott, objektív kritériumokon alapuló képletre támaszkodnak.

(6) Az energiahatékonyság tekintetében a Bizottság ajánlásai az integrált nemzeti energia- és klímaterv tervezetében feltüntetett nemzeti szintű célok értékelésén alapulnak, összehasonlítva azokat az uniós célkitűzések eléréséhez szükséges közös erőfeszítések szintjével, adott esetben figyelembe véve egyes egyedi nemzeti körülményekre vonatkozó információkat. Az energiahatékonyság területén kitűzött végleges nemzeti hozzájárulásoknak tükrözniük kell az energiamegtakarítások költséghatékony lehetőségeit, és e hozzájárulásokat szilárd, hosszú távú épületfelújítási stratégiának, valamint a 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv [3] 7. cikkéből eredő energiamegtakarítási kötelezettség végrehajtását célzó intézkedéseknek kell alátámasztaniuk. A tagállamoknak emellett igazolniuk kell, hogy kellő mértékben figyelembe vették az „első az energiahatékonyság” elvet, ismertetve, hogy az energiahatékonyság miként járul hozzá a versenyképes karbonszegény gazdaság nemzeti céljainak költséghatékony megvalósításához, az energiaellátás biztonságához és az energiaszegénység kezeléséhez.

[1] HL L 328., 2018.12.21., 1. o.

[2] SWD(2019) 225.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

(7) Az energiaunió irányításáról szóló rendelet előírja a tagállamok számára, hogy adjanak általános áttekintést az integrált nemzeti energia- és klímatervben meghatározott célkitűzések, célok és hozzájárulások eléréséhez szükséges beruházásokról, valamint e beruházások forrásainak általános értékeléséről. A nemzeti energia- és klímaterveknek a befektetői biztonság garantálása érdekében biztosítaniuk kell a nemzeti szakpolitikák és intézkedések átláthatóságát és kiszámíthatóságát.

(8) Ezzel párhuzamosan a 2018–2019-as európai szemeszter ciklusának keretében a Bizottság nagy hangsúlyt fektetett a tagállamok energiához és éghajlat-politikához kapcsolódó beruházási szükségleteire. Ez tükröződik a Bulgáriára vonatkozó 2019. évi országjelentésben ([4]), valamint a Bulgáriának szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó bizottsági ajánlásban ([5]) is, melyek az európai szemeszter folyamatának részét képezik. A Bizottság az integrált nemzeti energia- és klímatervek tervezetének értékelése során figyelembe vette az európai szemeszter legfrissebb megállapításait és ajánlásait. A Bizottság ajánlásai kiegészítik az európai szemeszter keretében kiadott legutóbbi országspecifikus ajánlásokat. A tagállamok is kötelesek biztosítani azt, hogy az integrált nemzeti energia- és klímaterveik figyelembe vegyék az európai szemeszter keretében kiadott legutóbbi országspecifikus ajánlásokat.

(9) Az energiaunió irányításáról szóló rendelet előírja továbbá azt is, hogy minden tagállamnak kellően figyelembe kell vennie a 2019. december 31-ig benyújtandó integrált nemzeti energia- és klímaterv tervezetéhez fűzött bizottsági ajánlásokat, és amennyiben az érintett tagállam nem fogad meg egy ajánlást vagy nem fogadja meg annak jelentős részét, döntését meg kell indokolnia és az indokolást közzé kell tennie.

(10) A tagállamok értelemszerűen ugyanazokat az adatokat, illetve a későbbi években ugyanazokat az aktualizált adatokat szerepeltetik integrált nemzeti energia- és klímaterveikben, mint az Eurostathoz vagy az Európai Környezetvédelmi Ügynökséghez benyújtott jelentéseikben. Az azonos forrás és – adott esetben – az európai statisztikák felhasználása szintén elengedhetetlen a modellezéshez és az előrejelzésekhez szükséges alapforgatókönyv számításaihoz. Az európai statisztikák felhasználása lehetővé teszi az integrált nemzeti energia- és klímatervekben alkalmazott adatok és előrejelzések jobb összehasonlíthatóságát.

(11) A végleges integrált nemzeti energia- és klímatervnek tartalmaznia kell az (EU) 2018/1999 rendelet I. mellékletének valamennyi elemét. Ennek keretében a lehetőségekhez mérten értékelni kell a tervezett szakpolitikák és intézkedések makrogazdasági, egészségügyi, környezeti, foglalkoztatási, valamint az oktatás, a készségek terén és a társadalom egészére kifejtett hatásait. A nyilvánosságot és az egyéb érdekelt feleket be kell vonni a végleges integrált nemzeti energia- és klímatervek előkészítésébe. Mindezeket, továbbá az egyéb elemeket az ezen ajánlással együtt közzétett szolgálati munkadokumentum ([6]) ismerteti részletesen.

(12) Az integrált energia- és klímatervek lehetőséget biztosítanak a hosszú távú szakpolitikák és intézkedések koherens meghatározására, figyelembe véve az ebből eredő, dimenziók közötti kapcsolódási pontokat a lehetséges szinergiák vagy kockázatok tekintetében. Bár látszólag a terv tervezetében leírt szakpolitikák és intézkedések bizonyos kapcsolódási pontokat figyelembe vesznek, az öt dimenziót átfogó értékelésüket tovább kell erősíteni a végső tervben. Az elemzés tartalmazhatna mennyiségi becsléseket, továbbá ki kellene terjednie a szakpolitikák és az intézkedések közötti lehetséges negatív kölcsönhatásokra is, és meg kellene mutatnia, hogy Bulgária hogyan kívánja ezeket kezelni. Különösen a dekarbonizáció, az energiabiztonság és a belső piaci dimenziók, valamint az „első az energiahatékonyság” elve közötti szinergiák további értékelést tesznek szükségessé. Hasonlóképpen, tovább kell vizsgálni az energiahatékonyságnak az energiaszegénység kezelésében betöltött szerepét. Fontos elem a szénalapú energiatermelés tervezett folytatása és a gáz kedvezőbb felhasználása közötti kölcsönhatás a dekarbonizációs dimenzióban, amelyet a végső tervben tovább kell értékelni, a költségek és a versenyképesség szempontjából is. Egy másik elem a biomassza felhasználásának hatása a földhasználati és erdészeti ágazatban elszámolt abszorpciókra. A villamosenergia-termelés és a karbonszegény technológiák alkalmazása közötti kapcsolatot tovább kell vizsgálni a kutatás, innováció és versenyképesség dimenziója keretében.

(13) Hasznos volna a végleges integrált nemzeti energia- és klímatervben átfogó elemzést nyújtani arról, hogy a karbonszegény technológiák ágazata – köztük az energiaigényes és a nagyobb mértékű szén-dioxid-kibocsátást okozó ipari ágazatok dekarbonizációjára szolgáló technológiák ágazata – jelenleg milyen pozíciót foglal el a világpiacon. A tervnek ki kellene emelnie a versenyelőnyt és a potenciális kihívásokat jelentő területeket, valamint meg kellene határoznia a rájuk épülő célkitűzéseket, szakpolitikákat és intézkedéseket, megfelelően összekapcsolva azokat a vállalkozás- és iparpolitikával. A körforgásos gazdasággal kapcsolatos kölcsönhatások és különösen annak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése szempontjából való relevanciája tovább hangsúlyozhatók.

([4]) SWD(2019) 1001 final/2.
([5]) COM(2019) 502 final, 2019. június 5.
([6]) SWD(2019) 225.

(14) A Bizottság Bulgáriának szóló ajánlásait Bulgária integrált nemzeti energia- és klímaterve tervezetének ezen ajánlással egy időben közzétett értékelése támasztja alá ([7]),

AJÁNLJA, HOGY BULGÁRIA TEGYEN INTÉZKEDÉSEKET A KÖVETKEZŐK ÉRDEKÉBEN:

1. A megújuló energia részesedésének 2030-ra kitűzött célértékét jelentős mértékben, legalább 27 %-ra kell növelni Bulgária hozzájárulásaként a megújuló energiára vonatkozó 2030-as uniós célkitűzéshez, az (EU) 2018/1999 rendelet II. mellékletében szereplő képletnek megfelelően. A végleges integrált nemzeti energia- és klímatervnek tartalmaznia kell egy ütemterv-előirányzatot, amely eléri az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke a) pontjának (2) alpontjában felsorolt valamennyi referenciaértéket az adott részaránnyal összhangban, figyelembe véve azt, hogy ezen cél közös teljesítéséhez fokozni kell az erőfeszítéseket. Részletesen és számszerűsítve ismertetni kell az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([8]) szerinti kötelezettségekkel összhangban azokat a szakpolitikákat és intézkedéseket, melyek lehetővé teszik e hozzájárulás kellő időben történő és költséghatékony teljesítését. A fűtési és hűtési ágazatban a célok szintjét növelni kell az (EU) 2018/2001 irányelv 23. cikkében foglalt indikatív cél elérése érdekében, és meg kell határozni azokat a szakpolitikákat és intézkedéseket, amelyek révén teljesülni fog a Bulgária integrált nemzeti energia- és klímaterve tervezetében meghatározott közlekedési cél, összhangban az (EU) 2018/2001 irányelv 25. cikkével. További részleteket és mérőszámokat kell megadni az (EU) 2018/2001 irányelv 21. és 22. cikkével összhangban a saját megújulóenergia-fogyasztást és a megújulóenergia-közösségeket támogató keretekről, ideértve a közigazgatási eljárások egyszerűsítését is.

2. Növelni kell a célkitűzéseket mind a primer, mind a végső energiafogyasztás csökkentése terén, figyelembe véve azt, hogy fokozni kell az erőfeszítéseket az Unió 2030-as energiahatékonysági célkitűzésének elérése érdekében, és ezt olyan szakpolitikákkal és intézkedésekkel kell alátámasztani, amelyek révén 2030-ig további energiamegtakarítások érhetők el. A javasolt szakpolitikákat és intézkedéseket hatásvizsgálattal és részletesebb információkkal kell alátámasztani a hatások számszerűsítésére, a várható energia-megtakarításokra és a végrehajtás ütemtervére vonatkozóan. Részletesebben ki kell fejteni, hogy miként javítható az energiamegtakarítási kötelezettségvállalási rendszerének hatékonysága a várt eredmények elérése érdekében.

3. Meg kell határozni egy szilárd alapokon álló gázdiverzifikációs stratégiát, beleértve a releváns infrastruktúra-projekteket és azok hozzájárulásait. Részletesen ismertetni kell a nukleáris anyagokkal és üzemanyagokkal való hosszú távú ellátásra vonatkozó stratégiát, különös tekintettel a nukleáris energiatermelési kapacitás tervezett bővítésére.

4. Előretekintő célkitűzéseket és mérhető célokat kell meghatározni a piaci integrációra vonatkozóan, különösen az arra irányuló intézkedésekre nézve, hogy versenyképes nagykereskedelmi és kiskereskedelmi piacok alakuljanak ki mind az országon belüli verseny előmozdítása – beleértve a teljesen piaci alapú árak felé való elmozdulást is –, mind pedig a határokon átnyúló kereskedelem előtt álló akadályok lebontása útján.

5. Egyértelműbbé kell tenni a mostantól 2030-ig elérendő, az energiaunióhoz konkrétan kapcsolódó nemzeti célkitűzéseket és finanszírozási célokat a kutatás, az innováció és a versenyképesség terén oly módon, hogy azok könnyen mérhetők legyenek és alkalmasak legyenek az integrált nemzeti energia- és klímaterv más dimenzióiban kitűzött célok elérésének támogatására. E célkitűzéseket konkrét és megfelelő szakpolitikákkal és intézkedésekkel kell alátámasztani, köztük olyanokkal, amelyeket az európai stratégiai energiatechnológiai tervhez hasonlóan más tagállamokkal együttműködve kell kidolgozni.

6. Fokozni kell a regionális együttműködést a szomszédos tagállamokkal, valamint a már kialakult regionális együttműködési kereteken belül, amilyen például a közép- és délkelet-európai földgáz-összeköttetésekkel foglalkozó magas szintű munkacsoport, többek között a megújuló energiák, az energiahatékonyság és a kutatás, az innováció és a versenyképesség dimenziójában, valamint figyelembe véve a közös kihívásokat és célkitűzéseket. Jelentős potenciál rejlik a villamosenergia-ágazatban zajló, küszöbön álló fejlesztésekre irányuló további együttműködésben, többek között ami a nagyobb megújulóenergia-részarány és a tiszta közlekedés lehetővé tételének szükségességét illeti, ami a régión belüli villamosenergia-összeköttetésekre és kereskedésre egyaránt hatással lehet.

7. Általános áttekintést kell nyújtani gazdaságának az energia- és éghajlat-politikai célkitűzések megvalósítása révén történő korszerűsítéséhez szükséges beruházásokról. Általános értékelést kell benyújtani e beruházások forrásairól, beleértve a megfelelő nemzeti, regionális és uniós szintű finanszírozást. Finanszírozási forrásként figyelembe kell venni az (EU) 2018/842 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([9]) szerinti, más tagállamok részére történő jogosultság-átadások költséghatékony alkalmazását is.

([7]) SWD(2019) 225.

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.).

8. Fel kell sorolni valamennyi energetikai támogatást, ideértve különösen a fosszilis tüzelőanyagok támogatását, valamint az azok fokozatos kivezetésére irányuló létező és tervezett intézkedéseket.

9. Ki kell egészíteni a levegőminőséggel és a légköri kibocsátásokkal kapcsolatos szakpolitikák közötti kölcsönhatások elemzését, ennek keretében ismertetni és számszerűsíteni kell a különböző forgatókönyvek tekintetében a levegőszennyezést érintő hatásokat, ezt alátámasztó információkat kell benyújtani, valamint meg kell vizsgálni a szinergiákat és az ellentétes irányú hatásokat.

10. Jobban be kell építeni a tervbe az igazságos és méltányos átmenettel kapcsolatos szempontokat, részletesebben ismertetve a tervezett célkitűzések, szakpolitikák és intézkedések társadalmi, foglalkoztatási és készségekre gyakorolt hatásait, figyelembe véve különösen az átmenetnek a szén- és szén-dioxid-intenzív iparágakra gyakorolt hatását. Jobban ki kell dolgozni az energiaszegénység problémáinak kezelésére vonatkozó koncepciót, többek között az értékelés meghatározása révén, az (EU) 2018/1999 rendelet előírásainak megfelelően.

Kelt Brüsszelben, 2019. június 18-án.

a Bizottság részéről

Miguel ARIAS CAÑETE

a Bizottság tagja